

NGUYỄN NGỌC BÍCH

TÀI BA CỦA LUẬT SƯ

SÁCH "GỖ ĐẦU" CỦA NHỮNG AI
MUỐN TRỞ THÀNH LUẬT SƯ

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Luật sư NGUYỄN NGỌC BÍCH
Master of Laws, Harvard

TÀI BA CỦA LUẬT SƯ

(SÁCH “GỐI ĐẦU” CỦA NHỮNG AI
MUỐN TRỞ THÀNH LUẬT SƯ)

(Tái bản lần thứ nhất)

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

MỤC LỤC

Lời nói đầu	7
Các chữ viết tắt và chú thích	10

PHẦN MỘT

CHƯƠNG I: DẪN NHẬP	11
Mục 1: Nội dung quyền sách	11
Mục 2: SNKLS là một dụng cụ của luật sư	19
CHƯƠNG II: SO SÁNH HAI CÁCH TIẾP CẬN	36
Mục 1: Sự khác biệt	36
Mục 2: Cội rễ của sự khác biệt	43
CHƯƠNG III: LUẬT PHÁP THEO CÁCH TIẾP CẬN CỦA LUẬT SƯ	50
Mục 1: Tư cách – Nền tảng để xác định quyền lợi và nghĩa vụ của mỗi người	50
Mục 2: Một người có những quyền lợi gì?	56
Mục 3: Ai được sử dụng quyền?	64
Mục 4: Lúc nào sử dụng được quyền?	68
CHƯƠNG IV: CÁC ĐIỀU KIỆN ĐÒI HỎI ĐỂ SNKLS	80
Mục 1: Kiến thức về luật pháp và cuộc sống	81
Mục 2: Khả năng lập luận	92
Mục 3: Cách giải thích luật pháp	102
Mục 4: Cách dẫn chứng	111
Mục 5: Khả năng phân tích	115

PHẦN HAI: PHƯƠNG PHÁP SNKLS

CHƯƠNG I: CÂU HỎI PHÁP LÝ	147
Mục 1: Câu hỏi pháp lý là gì?	147
Mục 2: Câu hỏi pháp lý trong các vụ án.....	156
Mục 3: Tính tương đối của câu hỏi pháp lý	169
CHƯƠNG II: CÁCH ĐẶT CÂU HỎI PHÁP LÝ	208
Mục 1: Cách làm cụ thể	208
Mục 2: Cách làm cụ thể trong một vụ hình sự	211
Mục 3: Cách làm cụ thể trong một vụ phi hình sự	222
CHƯƠNG III: CÁCH ĐI TÌM CÂU HỎI MẤU CHỐT	228
CHƯƠNG IV: TẬP PHÂN TÍCH THEO CHỦ ĐIỂM	259
Mục 1: Phân biệt chính và phụ – Loại bỏ những chi tiết chưa cần đến ..	262
Mục 2: Phân biệt tư cách	276
Mục 3: Vài sự phân biệt khác	281
CHƯƠNG V: THỰC TẬP CÓ HƯỚNG DẪN	285

PHẦN BA: THỰC TẬP

CHƯƠNG I: MỘT SỐ VỤ	321
CHƯƠNG II: GIẢI ĐÁP ĐỀ NGHỊ	404

PHẦN BỐN: MỞ RỘNG KIẾN THỨC

CHƯƠNG MỘT: DÂN LUẬT VÀ THÔNG LUẬT KHÁC NHAU THẾ NÀO?	413
CHƯƠNG HAI: SỰ KHÁC BIỆT TRÊN THỰC TẾ	421
NỘI DUNG HỢP ĐỒNG THẾ CẢI HAY CHUYỂN GIAO NGHĨA VỤ .	440
SÁCH THAM KHẢO	438

LỜI NÓI ĐẦU

Các công việc chính của luật sư có thể xếp thành hai loại: Một là giúp đỡ và sắp xếp để cho những giao dịch nhất định trong xã hội sẽ được thực hiện phù hợp với luật pháp. Hai là đóng góp vào việc giải quyết các loại tội được xét xử ở các cơ quan tư pháp, và giúp cho những giao dịch nhất định đã bị tranh chấp nay được trở lại trật tự mà các bên tham gia đã mong đợi khi ký kết. Để làm những công việc này luật sư phải có tài. Tài của luật sư là phân tích các sự kiện khác nhau trong một vụ việc hoặc một giao dịch để áp chúng vào luật pháp tương ứng. Muốn phân tích, luật sư phải tư duy theo một phương pháp nhất định; ở đây gọi là suy nghĩ theo kiểu luật sư (SNKLS). Đó chính là cái tài của luật sư.

SNKLS đã được tôi trình bày trong một quyển sách có tựa cùng tên và được phát hành hai lần vào năm 2004 và 2005. Từ ngày đó đến nay, tôi đã lắng nghe nhận xét của độc giả, tiếp tục giảng giải trong từng nhóm nhỏ, học hỏi thêm, thu thập tiếp, rút tỉa kinh nghiệm để làm sao trình bày đề tài cho dễ hiểu hơn. Kết quả của những cố gắng ấy là quyển sách này.

Tựa quyển sách nhấn mạnh đến tài nghệ của luật sư, điều kiện mà họ phải có. Nó được trình bày riêng cho các đồng nghiệp của tôi mới bước vào nghề - các luật sư tập sự. Nó không nhằm trình bày cho độc giả cách luật sư suy nghĩ như thế nào mà “dạy nghề” cho các luật sư trẻ. Trong quyển sách xuất bản trước, tôi dùng từ “legal reasoning” để dịch câu SNKLS. Từ này có hai nội dung (i) là suy nghĩ theo kiểu luật sư và (ii) sự biện minh lý do ra bản án của thẩm phán. Ở đây chỉ có phần đầu, nên từ ngữ chính xác trong tiếng Anh cho nó là “thinking like a lawyer” hoặc “lawyering skill”.

Ở các nước khác, nghề luật sư đã có từ lâu, nên luật sư vào nghề được dạy phương pháp này tại trường (ở Mỹ) hay khi tập sự (ở Anh, Pháp). Nghề luật sư của chúng ta còn mới và phương pháp tiếp cận luật pháp mà các sinh viên đã được trường luật trang bị không phù hợp cho nghề luật sư. Vì vậy, qua quyển sách này, tôi xin góp phần vào cố gắng của các đồng nghiệp trẻ lúc mới vào nghề.

Qua kinh nghiệm thu thập trong khi hành nghề, và do kỷ niệm vất vả khi học ở Mỹ, tôi đã quan tâm rất lâu về phương pháp này và mong ước sao cho các luật sư đi sau đỡ vất vả; tôi đã thu thập nhiều sách về đề tài này của Anh, Mỹ và Pháp cùng vài quyển ngày xưa dùng ở Trường Luật Sài Gòn. Sau khi xem các sách của Anh và Mỹ tôi thấy chúng khó sử dụng ở Việt Nam, vì luật lệ và tài liệu họ sử dụng khác ta. Do vậy, bằng kinh nghiệm của mình, lấy phương pháp của họ, tôi điều chỉnh, phối hợp các kiến thức khác nhau để viết lên quyển này với cố gắng làm sao cho nó không quá xa lạ với những gì ở ta mà các luật sư mới vào nghề quen thuộc.

Phương pháp này cũ ở nước người nhưng mới ở ta. Việc du nhập – như làm ở đây – đòi hỏi một quá trình thích nghi hóa giữa cách tiếp cận luật pháp dạy cho sinh viên luật ở ta với cách dạy ở Pháp – một nước tiêu biểu cho hệ thống Dân luật. Bởi vậy, nội dung của phương pháp trình bày ở đây rất hạn chế. Nó chỉ tập trung vào một giai đoạn trong quá trình suy luận mà bất cứ luật sư nào, ở bất cứ đâu, khi giải quyết một vấn đề pháp lý đều phải làm. Chỉ có ở giai đoạn này cách suy nghĩ của họ mới có “cùng tần số”; còn trong những giai đoạn tiếp theo cách làm của các luật sư khác nhau tùy quốc gia; vì gốc luật lệ sử dụng, tài liệu tham khảo và thủ tục tố tụng khác nhau.

So với năm 2004, tài liệu tham khảo dùng cho đề tài ở đây đã nhiều hơn trước; nhưng tôi chỉ chọn ở đó những sự kiện, tình huống vụ việc, sự thật

trong cuộc đời đã xảy ra để phục vụ mục đích của quyển sách. Việc sưu tầm ấy giống như cô gái đi mua trứng, bột, đường... về làm bánh bông lan.

Để làm xong "cái bánh" này, tôi đã được sự giúp đỡ quý báu của nhiều vị, người gặp, người cho ý kiến, đọc lại hộ; nhưng không muốn được nêu tên. Tôi xin cảm ơn các vị ấy. Tất nhiên "cái bánh" không thể bày ra cửa hàng được nếu không có Nhà xuất bản Trẻ.

Nhà xuất bản, trong tinh thần "Trẻ" đã luôn luôn khuyến khích người có khả năng viết cùng mình đóng góp cho xã hội; sau đó còn chia sẻ "tài nguyên của tuổi trẻ" để tạo điều kiện vật chất, thí dụ như làm cho bìa sách này thu hút "giới trẻ" nhiều hơn. Những cố gắng ấy làm sao nói hết bằng lời cảm ơn?

Đây chỉ là bước đầu có tính khai phá và giới hạn. Vì là khai phá nên chắc còn nhiều chỗ mập mờ, tôi xin đón nhận sự chỉ giáo của các vị đồng nghiệp, quý vị có quan tâm và cả của các đồng nghiệp trẻ dùng quyển sách này.

NGUYỄN NGỌC BÍCH

Tháng 6 năm 2010

trong cuộc đời đã xảy ra để phục vụ mục đích của quyển sách. Việc sưu tầm ấy giống như cô gái đi mua trứng, bột, đường... về làm bánh bông lan.

Để làm xong “cái bánh” này, tôi đã được sự giúp đỡ quý báu của nhiều vị, người gặp, người cho ý kiến, đọc lại hộ; nhưng không muốn được nêu tên. Tôi xin cảm ơn các vị ấy. Tất nhiên “cái bánh” không thể bày ra cửa hàng được nếu không có Nhà xuất bản Trẻ.

Nhà xuất bản, trong tinh thần “Trẻ” đã luôn luôn khuyến khích người có khả năng viết cùng mình đóng góp cho xã hội; sau đó còn chia sẻ “tài nguyên của tuổi trẻ” để tạo điều kiện vật chất, thí dụ như làm cho bìa sách này thu hút “giới trẻ” nhiều hơn. Những cố gắng ấy làm sao nói hết bằng lời cảm ơn?

Đây chỉ là bước đầu có tính khai phá và giới hạn. Vì là khai phá nên chắc còn nhiều chỗ mập mờ, tôi xin đón nhận sự chỉ giáo của các vị đồng nghiệp, quý vị có quan tâm và cả của các đồng nghiệp trẻ dùng quyển sách này.

NGUYỄN NGỌC BÍCH

Tháng 6 năm 2010

Trong giới luật sư có người làm đến tổng thống như ông Abraham Lincoln ở Mỹ; có người ở tù cả gần ba thập niên như ông Nelson Mandela ở Nam Phi; lại có người nắm chức đại sứ đại diện thương mại, lên thứ trưởng ngoại giao của nước Mỹ rồi làm chủ tịch Ngân hàng Thế giới, ông Robert Zuellick. Sao luật sư lại có thể làm lắm nghề, đứng lắm chỗ thế?

Thưa, vì luật sư có tài phân tích sự việc mà họ đảm nhận. Phân tích là tài nghệ của luật sư. Và tất cả những ai có tài phân tích đều có thể đảm đương... nhiều nghề, nhiều chỗ. Luật sư nói hay hoặc cãi giỏi không phải tại vì việc họ nói hay hoặc cãi mà vì họ đã phân tích vấn đề trước khi cãi hoặc nói. Muốn phân tích giỏi, luật sư phải có một số điều kiện nhất định; giống như đã là hoa hậu thì phải có chân... dài!

Quyển sách này cố gắng trang bị một cách căn bản kỹ thuật phân tích vụ việc cho các luật sư bắt đầu bước chân vào nghề. Đó là một công cụ vô hình nhưng được cố gắng mô tả cho thành dễ hiểu qua con dao, cái kéo, cục đá, cây dù, cái lưới và cái nôi... méo! (*Trên trời dưới đất đủ hết*). Xin mời bạn cầm "cái nôi méo" ở trong đây, rồi tập gõ nó cho phẳng ra, để có thể úp cái nắp vào đó hầu trở thành một luật sư, được thành công, được tự do (*vì có độc lập như... luật thuế quy định*).

Tài ba của luật sư
8 934974 119852
Giá: 115.000 đ